

Ar tvarkant mirusių asmenų duomenis taikomas Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas?

Nors Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo (Žin., 1996, Nr. 63-1479; 2008, Nr. 22-804) (toliau – ADTAĮ), kurio vykdymą prižiūri ir kontroliuoja Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija (toliau – Inspekcija), 1 straipsnio 5 dalis nustato, kad ADTAĮ **netaikomas mirusių asmenų asmens duomenų tvarkymui** (tai taip pat reiškia, kad Inspekcija nėra įgaliota nagrinėti skundus dėl mirusių asmenų duomenų tvarkymo), Inspekcija sulaukia nemažai kreipimųsi dėl šių asmenų duomenų tvarkymo. Atsižvelgdami į tai, norime atkreipti dėmesį į kelis svarbius aspektus, susijusius su mirusių asmenų duomenų tvarkymu.

Kaip minėta, mirusių asmenų duomenų tvarkymui ADTAĮ nėra taikomas, tačiau pažymėtina, kad mirusių asmenų teisė į privatumą ginama vadovaujantis *kitų teisės aktų nuostatomis*. Pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (Žin., 2000, Nr. 74-2262) 2.23 straipsnio 1 dalis numato, kad fizinio asmens privatus gyvenimas neliečiamas, o informacija apie asmens privatų gyvenimą gali būti skelbiama tik jo sutikimu (po asmens mirties tokį sutikimą gali duoti jo sutuoktinis, tėvai ar vaikai). Lietuvos Respublikos pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymo (Žin., 1996, Nr. 102–2317; 2009, Nr. 145-6425) 8 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad visa informacija apie paciento buvimą sveikatos priežiūros įstaigoje, gydymą, sveikatos būklę, diagnozę, prognozes ir gydymą, taip pat visa kita asmeninio pobūdžio informacija apie pacientą turi būti laikoma konfidencialia ir po paciento mirties. Teisę gauti informaciją po paciento mirties turi įpėdiniai pagal testamentą ir pagal įstatymą, sutuoktinis (partneris), tėvai, vaikai. Šio Įstatymo 9 straipsnis nustato teisės į privataus gyvenimo neliečiamumą ypatumus.

Kitą labai svarbų mirusių asmenų duomenų tvarkymo aspektą lemia asmens duomenų sąvoka. Vadovaujantis ADTAĮ 2 straipsnio 1 dalimi, asmens duomenimis laikytina *bet kuri informacija*, susijusi su fiziniu asmeniu – duomenų subjektu, kurio tapatybė yra žinoma arba gali būti tiesiogiai ar *netiesiogiai* nustatyta pasinaudojant tokiais duomenimis kaip asmens kodas, vienas arba keli asmeniui būdingi fizinio, fiziologinio, psichologinio, ekonominio, kultūrinio ar socialinio pobūdžio požymiai. Pažymėtina, kad informacija apie mirusius asmenis gali būti susijusi su gyvais asmenimis, pvz., informacija, kad mirusioji buvo hemofilijos geno nešiotija, reiškia, jog jos sūnus gali sirgti šia liga, nes ji susijusi su X chromosomoje esančiu genu. Todėl jei informacija, kurią sudaro mirusio asmens duomenys, susijusi su gyvais asmenimis ir tai yra jų asmens duomenys, šių duomenų tvarkymui turi būti taikomi asmens duomenų apsaugos reikalavimai.